

Een kleine geschiedenis van de moedeloosheid - Josef Moshe

Late middag

In de tram naar huis zijn alle zitplaatsen bezet, wat ik als een enorme tegenslag ervaar. Ik sta helemaal achterin de tram, waar je nog min of meer iets hebt om tegenaan te leunen, wat altijd nog beter is dan jezelf volledig op eigen kracht staande te moeten houden. In de binnenzak van de regenjas die ik aan heb zitten een ons gedroogde vijgen in een wit papieren zakje en mijn exemplaar van Genesis op zakformaat. Naast mij staat een vrouw die mooi noch lelijk is en zwanger. Ik probeer de buik met telekinetische stralen uit mijn ogen lek te prikken. Mijn ogen beginnen te branden.

Vroege middag

Ik stap binnen in de niet al te drukke McDonald's, ga met het voedsel ergens zitten waar de vertrouwde frituurlucht zich vermengt met de citroengeur van een schoonmaakmiddel, en begin te eten. Op de achtergrond is het schelle gemurmel van een opbeurend liedje te horen. Ik ben verliefd op een Franse actrice en ik denk aan haar. Ik weet dat geen enkele Franse actrice zich ooit in een McDonald's zal vertonen, want Franse actrices eten gedroogde vijgen in plaats van hamburgers en ze drinken alleen mineraalwater. Ik geef ze geen ongelijk. Ik zuig cola uit een rietje en voel me eenzaam in het bijzijn van andere mensen die cola uit een rietje zuigen en die zich op hun beurt in mijn bijzijn eenzaam voelen. We wisselen kortstondige blikken van minachting uit. Het geeft me een warm gevoel van binnen. Een gevoel van saamhorigheid ondanks alles.

Vroege avond

Thuis neemt mijn leven geen bijzondere wending. Omdat het mij een goed idee lijkt om iets te eten en omdat ik geen andere ideeën heb, loop ik naar de keuken. Daar bedenk ik me dat ik nog een ons gedroogde vijgen in een wit papieren zakje in de binnenzak van een regenjas heb zitten.

In de hal zie ik de regenjas hangen aan een van de haken die ik jaren geleden, op gelijke afstand van elkaar want dat was belangrijk voor me, in de muur heb gespijkerd. Aan de twee haken waar mijn jas niet aan hangt, hangt niets. Ik steek mijn hand in de binnenzak, de jas voelt koud aan en mijn hand raakt Genesis op zakformaat. Ik hou het boekje bij een hoek tussen duim en wijsvinger en laat mijn duim binnen een seconde langs de hoeken van alle pagina's scheren. Het geluid van de snelle opeenvolging van wrijvingen doet me denken aan de professionele manier waarop croupiers in casino's een spel kaarten schudden, tenminste in films.

Ik grijp het papieren zakje uit de binnenzak en wil nu terug naar de keuken lopen, maar wanneer ik nog maar net een stap gezet heb en de hal nog niet verlaten heb, kijk ik, met een gevoel alsof er iemand plotseling mijn naam heeft geroepen, naar de jas om, en ik blijf naar de jas staan kijken en denk: *Die jas, dat ben ik. En die haak, dat is mijn ziel.* De ziel, denk ik bij mezelf, is datgene waaraan wij bij ons nekvel zijn opgehangen.

Ik vind het een rake observatie van mezelf en zo iets wil ik niet verloren laten gaan. Terug in de keuken scheur ik het zakje open en leg ik de vijgen op het aanrecht. Op het papier breng ik met een van de grond geraapte ballpoint mijn rake observatie aan: *Wij zijn als oude jassen, opgehangen aan haken. De ziel is datgene waaraan wij bij ons nekvel zijn opgehangen.* Met mijn handen plat op het koele aanrecht staar ik naar de woorden. En ik blijf naar ze staren. Tot ze terug beginnen te staren. Dan maak ik van het zakje een zo klein mogelijk propje en ik leg het in een la.

Mijn vijgen ben ik niet vergeten. Ik pak een laag krukje en ga erop zitten, vlak naast het aanrecht, zodat mijn hoofd er net bovenuit steekt wanneer ik rechtop zit. Met de vijgen op ooghoogte bestudeer ik ze nu en ik kom tot de conclusie dat ze verwant moeten zijn aan de olifant. Ik orden de vijgen in een geometrisch bevredigend patroon voor ik ze een voor een opeet.

Late avond

In de bioscoop – de enige plek waar ik me werkelijk thuis voel – draait een mooie Franse film. Mijn Franse actrice speelt de rol van een getormenteerde jonge vrouw (zo heb ik mijn jonge vrouwen het liefst).

De film gaat zo: in het begin zien we de jonge vrouw op haar knieën zitten in een slechts door kaarsen verlichte kamer met rode muren; in een van haar in werkelijkheid melkwitte maar vanwege het licht vies gelig ogende handen houdt ze een glasscherf van ongeveer dezelfde grootte als haar hand; er volgt een scene waarin we dezelfde jonge vrouw te zien krijgen, badend in het witte licht en liggend in een ziekenhuisbed; ze heeft verband om haar polsen en ze ligt aan een infuus, haar zwarte haar steekt onwezenlijk af tegen haar witte huid en de witte voorwerpen om haar heen; haar gezicht is vochtig, haar ogen zijn gesloten, misschien slaapt ze, misschien ligt ze in coma; nu heeft ze het ziekenhuis verlaten, ze zit alleen aan een tafel in een wegrestaurant en ze ziet nog steeds bleek, bleker nog dan ze van zichzelf al is of zo lijkt het, en ze heeft wallen onder haar ogen, draagt kleurloze kleren en rookt een sigaret; dan zien we haar zitten in een bus en ze kijkt uit het raam naar buiten waar het donker is en we zien in de ruit de reflectie van haar gezicht dat niets uitdrukt of in elk geval weinig; ze loopt door een winkelcentrum, waarschijnlijk doelloos, op de achtergrond is het helle gekrijs van kleine kinderen te horen; ze bladert door een tijdschrift totdat een winkelier haar verzoekt de kiosk te verlaten; ze komt terecht op een groot parkeerterrein, daar leunt ze een tijdje tegen een grijze auto aan om even later te worden aangesproken door een uit het niets verschenen schim van een man die haar aanziet voor een hoer; ze zwerft nog wat rond; thuis neemt ze een heet bad en we zien haar magere naakte lichaam onder het wateroppervlak, het contrast tussen donkere tepels en een lichte huid, en we horen slechts wat geplons omkleed door stilte, af en toe een niet al te diepe zucht; de akoestiek in de badkamer zorgt voor dezelfde holheid als die in het winkelcentrum; uiteindelijk zien we haar weer op haar knieën zitten, knielend voor niets in het bijzonder, nu met een mes in plaats van een glasscherf in een van haar handen met puntige knokkels, en niet bij kaarslicht tussen rode muren, maar bij tl-licht tussen witte muren; einde film.

Amusement mag niet ontbreken in een mensenleven, zeker wanneer het een mens in een leven aan zo iets als een muse ontbreekt. (De mijne is opgegeten door God. Dit ervaar ik als een enorme tegenslag.)

Late ochtend

Ik til dozen van plek naar plek en ik pak dozen uit. Ik sorteer spullen die uit dozen komen en zorg ervoor dat die spullen op een nette manier van achter de schermen tevoorschijn komen. Zo maak ik veel mensen gelukkig en al die mensen verdienen het om gelukkig te zijn want wij zijn allemaal kinderen van God. Terwijl ik werk voel ik me eenzaam, maar ik hou mezelf gezelschap, mompelend soms, binnensmonds tot mezelf. *Ik ben een gevoelig mens. Het is nog geen verloren zaak. Ik word verliefd op Franse actrices, niet op Amerikaanse. Ik draag modieuze aardetinten. Ik heb dan misschien geen eigen persoonlijkheid maar beschik desalniettemin over een indrukwekkend meningenrepertoire om mezelf staande te houden daar waar ik liever zou zitten of liggen of geen van dat al. Ik ben wakker wanneer dat van me verwacht wordt. Ik douche bijna iedere dag. Ik eet gedroogde vijgen. Ik eerbiedig Gods rust in kleermakerszit en leef veilig op roltrappen, brandtrappen, achter rolluiken, onder afzuigkappen. En tussen dozen. Die ik til van plek naar plek. Want je kunt natuurlijk niet alles de hele tijd maar op een en dezelfde plek laten staan. Dat zou belachelijk zijn.* Te belachelijk voor woorden.

Mijn gemompel geeft me soms een gevoel van geborgenheid; de geborgenheid van het veilig tussen je eigen eigenaardigheden weggestopt zitten.

Jonge nacht

Ik speel poker met aan lager wal geraakte academici. Een oude en tragisch genoeg net niet geniale alcoholistische mathematicus kamt zijn lange witte baard en begint de kaarten te schudden. Er wordt geklaagd dat hij te langzaam schudt en niet grondig genoeg. Jengelend als een klein kind probeert een man in een stoffig oud pak de kaarten van hem af te pakken. (Ook zijn verhaal is tragisch: hij was historicus en gold als veelbelovend, tot hij op een dag in de ban raakte van een goeroe die hem zijn geld aftroggelde en hem ervan wist te overtuigen dat er maar één gedachte was waaraan hij zich volledig hoefde over te geven om in dit leven gelukkig te worden: *Men moet in het heden leven.*) De kaarten blijven in handen van de man met de baard. Hij begint creatiever te schudden. Het lijkt een succes. Iedereen kijkt vol spanning toe. De historicus houdt zijn handen bij zich. Maar de man met de

baard laat zich meeslepen door zijn nieuwe technieken en in zijn enthousiasme laat hij, in een moment van onoplettendheid, de kaarten door de lucht vliegen. In mijn wijnglas is nu de Harten Vrouw tot op haar middel in witte wijn ondergedompeld. Ik kijk ernaar, gefascineerd, het gekakel van de academici negerend, en denk: *Maar ze heeft niet echt een middel, 't is meer een soort Siamese tweeling waarvan de onderste helft dronken is.*

Zelf ben ik ook een soort Siamese tweeling waarvan de onderste helft dronken is. Huiswaarts waggelend wordt mijn onderste helft verliefd op andere onderste helften. Maar hoop is er niet. Mijn geld ben ik kwijt. Ik beschouw het als een offer aan de goden.

Diepe nacht

Het meisje draagt een bontjas en daaronder draagt ze niets. Ik kijk haar recht in de ogen, ze doen me denken aan eieren. Het lijkt haar niet te hinderen dat ik haar aanstaar alsof ze van iets anders is gemaakt dan de meeste mensen. Ze is onverstoorbaar zoals je je van sommige schilderijen voorstelt dat ze dat tegen elke denkbare achtergrond en dus niet alleen tegen die van grijze museumwanden zouden zijn. Haar haar is lang en zwart, haar huid is bleek. Ze rookt een sigaret en haar schaarse bewegingen zijn zo pijnlijk elegant dat er bij elke verroering een sensatie door mijn lichaam trekt die me lijkt op te dragen een tak doormidden te breken, iets kleins te doden. Voor heel even schiet er een gedachte door mijn hoofd, als een mystieke openbaring in het klein: *Niets zou mij gelukkiger maken dan te mogen leven in de wetenschap dat er een dag zou komen waarop ik bij haar geroepen zou worden, op haar schoot zou mogen zitten, en daar dood zou mogen gaan.*

Ze opent haar mond. Op haar tong ligt een gedroogde vijg.

(Zal wel weer zo'n Franse actrice zijn.)

Vroege ochtend

Ik kom ondanks alles m'n bed uit, doe wat mensen doen in de ochtend, en loop naar de tramhalte.

Wachtend – alleen – kijk ik op naar de hemel. De wolken zorgen ervoor dat het een donkere dag wordt, een dag waar de nacht zich in thuis voelt. Dit zijn de beste dagen, denk ik bij mezelf. De dagen die zich er alvast bij hebben neergelegd dat er niets meer van te maken valt, die berusten in hun eigen grijze eindigheid.

In de tram naar mijn werk is één zitplaats beschikbaar. Met een vies gezicht kijk ik ernaar.

Ik besluit te blijven staan.